Міністерство освіти і науки України
Національний університет кораблебудування ім. адмірала Макарова
Факультет морського права
Кафедра морського та господарського права

Код РНПД _____

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор з НПР
_____ Слободян С. О.
«_____» _____ 202__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ПОРІВНЯЛЬНЕ ПРАВО ЄВРОПИ

PROGRAM OF THE DISCIPLINE COMPARATIVE LAW OF EUROPE

рівень вищої освіти _____ Бакалавр _____
(перший (бакалаврський) / другий (магістерський))

тип дисципліни _____ Вибіркова _____
обов'язкова / вибіркова

мова викладання _____ Українська _____
українська / англійська

Миколаїв – 2023

Робоча програма навчальної дисципліни **«Порівняльне право Європи»** є однією з складових комплексної підготовки фахівців галузі знань «**08**» Право, спеціальності **«081» Право**, освітня програма **«ПРАВО»**.

«01» липня, 2023 року – 22 с.

Розробник: **Достдар Руслана Миколаївна,** доцент кафедри морського та господарського права, кандидат юридичних наук, доцент

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни **«Порівняльне право Європи»** розглянуто на засіданні кафедри Морського та господарського права.
Протокол № 6 від «10» 02 2023 року.

Завідувач кафедри

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни **«Порівняльне право Європи»** розглянуто Навчально-методичною комісією факультету Морського права.
Протокол № 6 від «17» 02 2023 року.

Голова – д.ю.н., професор кафедри Бараненко Д.В.

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни **«Порівняльне право Європи»** погоджено з навчальним відділом НУК ім. адмірала Макарова

Голова відділу – Лабарткава А. В.

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни **«Порівняльне право Європи»** розглянуто Навчально-методичною радою НУК ім. адмірала Макарова.
Протокол № 2 від «29» березня 2023 року.

Голова НМР НУК – Трушляков Є .І.

ЗМІСТ

Вступ 4
1. Опис навчальної дисципліни 5
2. Мета вивчення навчальної дисципліни 6
3. Передумови для вивчення дисципліни 6
4. Очікувані результати навчання 6
5. Програма навчальної дисципліни 7
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування 10
7. Форми поточного та підсумкового контролю 11
8. Критерії оцінювання результатів навчання 17
9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна 17
10. Рекомендовані джерела інформації 17

ВСТУП

Анотація

У сучасному світі відзначається тенденція посилення взаємодії між національними правовими системами. Процеси пізнання їх самобутнього історичного розвитку, правова акультурація, забезпечення самостійного існування національної правової системи – це одна з найважливіших задач професійної підготовки юристів. На основі вивчення європейських правових родин і їхньої специфіки, ролі і значення права у студентів формується більш глибоке уявлення про місце правової системи України, у тому числі й українського права в правовому суспільстві, особливо, це актуально в контексті гармонізації та уніфікації права в Україні, що відбуваються на тлі процесів глобалізації та економічної інтеграції.

Навчальний курс «Порівняльне право Європи» спрямований на вивчення особливостей розвитку різних європейських правових систем.

Метою навчальної дисципліни є вивчення студентами правової карти Європи та розкриття взаємовідносин і взаємного впливу між правовими системами сучасності.

Ключові слова: правова система, порівняльне правознавство, романо-германська правова родина, англо-саксонська правова родина, східноєвропейська правова родина.

Abstract

In the modern world there is a tendency to strengthen the interaction between national legal systems. The processes of cognition of their original historical development, legal acculturation, ensuring the independent existence of the national legal system - this is one of the most important tasks of professional training of lawyers. Based on the study of European legal families and their specifics, the role and importance of law, students form a deeper idea of the place of the legal system of Ukraine, including Ukrainian law in a legal society, especially in the context of harmonization and unification of law in Ukraine. occur against the background of globalization and economic integration.

The training course "Comparative Law of Europe" is aimed at studying the peculiarities of the development of different European legal systems.

The aim of the course is for students to study the legal map of Europe and to reveal the relationships and mutual influence between the legal systems of today.

Key words: legal system, comparative jurisprudence, Romano-Germanic legal family, Anglo-Saxon legal family, Eastern European legal family.

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td colspan="2">денна форма навчання / заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 5</td><td rowspan="3">Галузь знань
08 Право
(шифр і назва)</td><td colspan="2">Вибіркова</td></tr>
<tr><td>Модулів – 1</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 2</td><td>2-й</td><td>2-й</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Електронний адрес РПНД на сайті Університету –

Індивідуальне науково-дослідне завдання _____

Загальна кількість годин – 150</td><td rowspan="4">Спеціальність
081 Право
(код та найменування)

Освітня програма «Право»
(найменування)</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>-</td><td>-</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекцій</td></tr>
<tr><td>15–год.</td><td>10-год.</td></tr>
<tr><td rowspan="5">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 3;

самостійної роботи студента – 7;</td><td rowspan="5">Освітній рівень: перший(бакалаврський)</td><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>30–год.</td><td>10-год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>105–год.</td><td>130-год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Індивідуальні завдання: –</td></tr>
<tr><td></td><td colspan="2">Вид контролю:
Залік</td></tr>
<tr><td></td><td colspan="2">Форма контролю:
Усна/письмова</td></tr>
</table>

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни **«Порівняльне право Європи»** є формування у студентів:

- вміння застосовувати методологічний апарат порівняльного правознавства для побудови власних науково обґрунтованих моделей правової карти Європи;
- вміння зіставляти та протиставляти правові системи Європи у межах одного типу правових систем і виявляти риси схожості та відмінності між ними;
- самостійно опрацьовувати навчальну і наукову літературу, в тому числі інтернет-ресурси з проблем юридичної компаративістики;
- прогнозувати розвиток запропонованої юридичної ситуації в умовах тієї чи іншої правової системи Європи (типу правових систем).

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами для вивчення навчальної дисципліни **«Порівняльне право Європи»** є оволодіння фаховими знаннями, що формуються під час вивчення наступних дисциплін: «Римське приватне право», «Історія держави і права України та зарубіжних країн», «Основи права Європейського Союзу».

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни **«Порівняльне право Європи»** передбачає у студентів:

- формування наукового світогляду і системи орієнтирів для визначення місця тієї чи іншої правової системи Європи на правовій карті світу;
- знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів країн Європи;
- накопичення знань про правові системи Європи, які безпосередньо або за аналогією можуть бути використані для вирішення нетипових юридичних ситуацій;
- здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів публічного та приватного права країн Європи.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Загальна характеристика правових систем Європи

Тема 1. Поняття та основні категорії порівняльного права. Основна література: [21, с.5-22].

Тема 2. Право та правові системи. Основна література: [21, с.23-65].

Тема 3. Романо-германська правова сім'я. Основна література: [21, с.268-481].

Тема 4. Англо-саксонська правова сім'я. Основна література: [21, с.482-516].

Тема 5. Східноєвропейська правова сім'я. Основна література: [21, с.517-569].

Змістовий модуль 2. Характеристика окремих інститутів права країн Європи

Тема 6. Європейські традиції приватного та публічного права. Основна література: [21, с.76-154, 268-386].

Тема 7. Характеристика окремих інститутів приватного права країн Європи. Основна література: [21, с.405-420, 445-468, 549-556].

Тема 8. Характеристика окремих інститутів публічного права країн Європи. Основна література: [21, с. 421-432, 469-481, 504-509, 557-569].

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Загальна характеристика правових систем Європи												
Тема 1. Поняття та основні категорії порівняльного права.	16	2	2			12	17	1	1			15
Тема 2. Право та правові системи.	20	2	4			14	20	2	2			16
Тема 3. Романо-германська правова сім'я.	18	2	4			12	17	1	1			15
Тема 4. Англо-саксонська правова сім'я.	18	2	4			12	18	1	1			16
Тема 5. Східноєвропейська правова сім'я.	18	2	4			12	18	1	1			16
Разом за змістовим модулем 1	90	10	18			62	90	6	6			78
Змістовий модуль 2. Характеристика окремих інститутів права країн Європи												
Тема 6. Європейські традиції приватного та публічного права.	20	1	4			15	22	2	2			18
Тема 7. Характеристика окремих інститутів приватного права країн Європи.	20	2	4			14	19	1	1			17
Тема 8. Характеристика окремих інститутів публічного права країн Європи.	20	2	4			14	19	1	1			17
Разом за змістовим модулем 2	60	5	12			43	60	4	4			52
Разом за курсом	**150**	**15**	**30**			**105**	**150**	**10**	**10**			**13(**

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Поняття та основні категорії порівняльного права	2	1
2	Право та правові системи	4	2
3	Романо-германська правова сім'ї	4	1
4	Англосаксонська правова сім'я	4	1
5	Східноєвропейська правова сім'я	4	1
6	Європейські традиції приватного та публічного права	4	2
7	Характеристика окремих інститутів приватного права країн Європи	4	1
8	Характеристика окремих інститутів публічного права країн Європи	4	1
	Разом	**30**	10

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до лекційних занять – **0,5 год. на 1 лекцію**;
- підготовка до практичних занять – **2 години на 1 заняття**;
- написання рефератів – **15 годин на 1 роботу**;
- написання МКР – **15 годин на 1 роботу**;
- підготовка до заліку – **15 - 30 годин на залік**.

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до лекцій	7,5	2,5
2	Підготовка до практичних занять	30	10
3	Підготовка і написання реферату	15	-
4	Виконання контрольної роботи	-	100
5	Виконання МКР	30	-
6	Підготовка до заліку	22,5	17,5
	Разом	**105**	**130**

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

Методи навчання – способи, якими забезпечується набуття здобувачами відповідних компетенцій через засвоєння програмного матеріалу та активізацію навчального процесу, а саме:

для всіх видів занять:

●робота з літературою - опрацювання різних видів джерел, спрямоване на формування нових знань, їх закріплення, вироблення вмінь і навичок та реалізацію контрольно-корекційної функції в умовах формальної, неформальної та інформальної освіти;

●пояснення - словесне розкриття причинно-наслідкових зв'язків і закономірностей у розвитку природи, людського суспільства і людського мислення;

●дискусія - обмін поглядами щодо конкретної проблеми з метою набуття нових знань, зміцнення власної думки, формування вміння її обстоювати;

●диспут - цілеспрямоване зіставлення різних поглядів на наукову чи суспільну проблематику з метою формування у здобувачів оцінних суджень, зміцнення світоглядних позицій;

●демонстрування - наочно-чуттєве ознайомлення здобувачів з явищами, процесами, об'єктами в їх природному вигляді;

для лекційних занять:

●лекція - усний виклад навчального матеріалу, який характеризується великим обсягом, складністю логічних побудов, сконцентрованістю розумових образів, доведень і узагальнень;

●бесіда - питально-відповідний метод, завдання якого – спонукати здобувачів до актуалізації відомих і засвоєння нових знань шляхом самостійних роздумів, висновків і узагальнень; різновиди бесіди: репродуктивні (спрямовані на відтворення раніше засвоєного матеріалу), катехізичні (передбачають точне відтворення формулювань, запам'ятовування відповідей), евристичні (підводять здобувачів до самостійних висновків);

●ілюстрування - показ та сприйняття предметів, процесів і явищ у їх символьному зображенні за допомогою плакатів, карт, портретів, фотографій, схем, репродукцій, звукозаписів тощо;

●відеометод - використання відеоматеріалів для активізації наочно-чуттєвого сприймання; забезпечує більш легке і міцне засвоєння знань в їх образно-понятійній цілісності та емоційній забарвленості;

для практичних, лабораторних та семінарських занять:

●вправа - планомірне, організоване, повторне виконання дій із метою оволодіння ними або підвищення їх якості;

●практична робота - метод поглиблення і закріплення теоретичних знань та перевірки наукових висновків; дидактична гра - спеціально створена

●спостереження - тривале цілеспрямоване сприймання об'єктів чи явищ із фіксацією змін, які в них відбуваються, і виявлення на цій основі внутрішніх зв'язків і залежностей, розкриття сутності явищ;

●методи контролю і самоконтролю:

●фронтальне опитування;

●контрольні роботи, твори, диктанти, письмові заліки;

●контрольні тестові роботи програмованого типу (перелік запитань і можливі варіанти відповідей).

Альтернативно може застосовуватися наступна класифікація методів навчання:

●пояснювально-ілюстративний метод - повідомлення готової інформації різними засобами (словесними, наочними, практичними) та усвідомлення і запам'ятовування цієї інформації здобувачами;

●репродуктивний метод - відтворення здобувачем способів діяльності за визначеним викладачем алгоритмом;

●проблемного викладу – постановка викладачем перед здобувачами проблеми і визначення шляхів її розв'язання з приховуванням можливих пізнавальних суперечностей;

●частково-пошуковий - метод, за якого певні елементи знань повідомляє викладач, а частину здобувачі здобувають самостійно, відповідаючи на поставлені запитання чи розв'язуючи проблемні завдання;

●дослідницький - творче застосування знань, оволодіння методами наукового пізнання, формування досвіду самостійного наукового пошуку.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів вивчення матеріалу дисципліни є:

•стандартизовані тести;

•аналітичні звіти, есе;

•презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

•студентські презентації та виступи на наукових заходах;

•інші види індивідуальних та групових завдань.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

В процесі викладання навчальної дисципліни «Порівняльне право Європи» передбачено проведення поточного та підсумкового контролів.

Поточний контроль проводиться на семінарському (практичному) занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях та набутих практичних навичок під час виконання модульних контрольних робіт.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Підсумковий контроль проводиться шляхом складання студентами в ___-му семестрі заліку з дисципліни «Порівняльне право Європи». Засвоєння студентом навчального матеріалу з дисципліни оцінюється на підставі результатів поточного контролю (тестування, поточного опитування, виконання індивідуальних завдань та певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях) протягом семестру.

Семестровий залік не передбачає обов'язкової присутності на заліковому заході студента, який отримав 60 балів під час поточного контролю. За його бажанням, студент може бути звільнений від заліку і отримати набрану кількість балів як підсумкову оцінку.

Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю і оцінки заліку, де студент може набрати 40 балів. У кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок. Так, під час поточного контролю студент може набрати 60 балів шляхом отримання проміжних оцінок. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру (відповіді на семінарських заняттях, написання та захист рефератів, виконання МКР). Питома вага заключного заліку в загальній системі оцінок – 40 балів.

Залік здає обов'язково студент, який з урахуванням максимальних балів поточного контролю набирає менше 60 балів.

Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок і оцінки заліку.

Критерії оцінювання результатів навчання на семінарських заняттях

Відповіді на семінарах (бали)	Критерії оцінювання
1	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв'язки, містить аргументовані висновки.
0,75	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу
0,5	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована.
0,25	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірна термінологія.
0,1	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок, не обґрунтована.
0	Студент не дає відповіді.

Критерії оцінювання написання та захисту рефератів

Критерії оцінювання	Бали
Оформлення реферату (титульний лист, план, література та ін.).	**1**
Структурованість роботи (наявність чіткого, послідовного, логічного плану структури)	**1**
Чітке визначення **актуальності теми**, що висвітлюються у рефераті, та **огляд теоретичної бази** з визначеної теми	**3** Виконання від 90 % - 100% вимог – 3 бали 50% - 89% - 2 бали Менше 50% - 1 бал
Змістовність основного тексту (широта і повнота висвітлення теми реферату в пунктах плану: питання, яке в ньому розглядається, викладене послідовно, логічно; текст повинен бути інформативним, об'єктивно передавати інформацію, відрізнятися повнотою викладу, а також коректно оцінювати матеріал, що міститься в першоджерелі)	**6** Виконання від 90 % - 100% вимог – 6 балів 80% - 89% - 5 балів 70% - 79% - 4 бали 50% - 69% - 3 бали 40% - 49% - 2 бали Менше 40% - 1 бал
Бібліографія роботи (кількість і якість, новизна використаних джерел – список використаної наукової літератури нараховує 5-6 джерел, відповідає сучасним правилам оформлення бібліографії)	**3** Виконання від 90 % - 100% вимог – 3 бали 50% - 89% - 2 бали Менше 50% - 1 бал
Наявність **емпіричної частини** (висновки гуртуються на результатах проведеного дослідження, викладені з чітким формулюванням авторської позиції)	**4** Виконання від 90 % - 100% вимог – 4 бали 70% - 89% - 3 бали 50% - 69% - 2 бали Менше 50% - 1 бал
Захист реферату (вміння в усній формі стисло, логічно і повно доповісти про результати дослідження)	**7** Виконання від 90 % - 100% вимог – 7 балів 80% - 89% - 6 балів 70% - 79% - 5 балів 60% - 69% - 4 бали 50% - 59% - 3 бали 40% - 49% - 2 бали Менше 40% - 1 бал
Усього	**25**

Критерії оцінювання виконання контрольної роботи

Виконання студентами заочної форми навчання контрольної роботи (далі – КР) оцінюється від 0 до 55 балів і являється їх допуском до заліку.

Контрольна робота складається з двох типів індивідуальних завдань:

1. Відповідь на два теоретичні питання. Теоретичне питання виконується письмово, в обсязі, необхідному для надання обґрунтованої відповіді з посиланням на джерела, які використовувалися. За невірну відповідь бали не нараховуються. За кожну правильну відповідь на теоретичне

питання нараховується від 1 до 10 балів. Максимальна кількість балів: 2х10 балів = 20 балів.

2. Рішення задачі. Рішення задачі виконується письмово, в обсязі, необхідному для надання обґрунтованої відповіді з посиланням на відповідні статті нормативно-правових актів, які використовувалися. За невірну відповідь бали не нараховуються. За правильне вирішення задачі нараховується від 1 до 35 балів. Максимальна кількість балів: 1х35 балів = 35 балів.

Критерії оцінювання відповіді на теоретичне питання

Відповідь на питання (бали)	Критерії оцінювання
9–10	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію та аргументовані висновки.
6–8	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності.
4-5	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована.
2-3	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірна термінологія.
1	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок та не обґрунтована
0	Студент взагалі не розуміє питання та не дає відповіді.

Критерії оцінювання вирішення задачі

Відповідь на питання (бали)	Критерії оцінювання
30–35	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію та аргументовані висновки.
22–29	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності.
16-21	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована.
10-15	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірна термінологія.
1-9	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок та не обґрунтована
0	Студент взагалі не розуміє питання та не дає відповіді.

Критерії оцінювання виконання модульних контрольних робіт (далі – МКР)

В процесі викладання навчальної дисципліни **«Порівняльне право Європи»** передбачено проведення двох контрольних заходів, на яких студенти пишуть 2 МКР, де кожна оцінюється від 0 до 10 балів.

В свою чергу, кожна МКР складається із: тестових завдань та теоретичних запитань.

Кожне тестове завдання складається з 4 тестів. Кожний варіант завдання має тільки одну правильну відповідь. За правильну відповідь нараховується 0,5 балів. За невірну відповідь бали не нараховуються. За відповідь на всі тестові завдання студент може отримати 2 бали.

За правильну відповідь на теоретичне питання студент може отримати від 1 до 4 балів. За два питання – 8 балів.

Відповідь на теоретичне питання (бали)	**Критерії оцінювання**
4	Відповідь правильна, повна, логічна, містить аналіз, систематизацію та аргументовані висновки.
3	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована.
2	Відповідь має суттєві помилки, аргументи несформульовані, використовуються невірна термінологія.
1	Відповідь містить значну кількість суттєвих помилок.
0	Студент взагалі не розуміє питання та не дає відповіді.

Розрахунок балів за написання МКР

Вид завдання	**Максимальна кількість балів**
Тести	4х0,5 балу = 2 бали
Теоретичне питання	2х4 бали = 8 балів
Всього	**10**

Розподіл балів, які отримують студенти під час МКР

Змістовий модуль № 1					**Змістовий модуль № 2**			**Сума**
Т1	**Т2**	**Т3**	**Т4**	**Т5**	**Т6**	**Т7**	**Т8**	**20**
10					**10**			

Т1, Т2, Т3, Т4, Т5, Т6, Т7, Т8 – відповідні теми змістовних модулів.

Критерії оцінювання результатів за виконання інших завдань

Вид завдання	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Участь (відповіді) на семінарських заняттях	15х1 бал = 15 балів	5х1 бал = 5 балів
Написання і захист реферату	1х25 балів = 25 балів	-
Виконання контрольних робіт	–	55 балів
Поточний модульний контроль (виконання МКР)	2х10 балів = 20 балів	-
Всього	**60**	**60**

Критерії оцінювання заліку

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

В процесі викладання навчальної дисципліни «Порівняльне право Європи» передбачено проведення поточного та підсумкового контролів.

Студенти, які під час поточного контролю набрали 60 і більше балів, отримують залік по поточним оцінкам.

Студенти, які під час поточного контролю набрали менше 60 балів, здають залік. Заліки для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм навчання, які під час поточного контролю не набрали 60 балів проводяться методом тестування.

Тестове завдання складається з 20 тестів. Кожний варіант завдання має тільки одну правильну відповідь. За правильну відповідь нараховується 2 бали. За невірну відповідь бали не нараховуються. Максимальна кількість балів за виконання тестів – 40 балів.

Вид завдання	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Залік	20х2 бали = 40 балів	20х2 бали = 40 балів
Всього	**40**	**40**

8. Критерії оцінювання результатів навчання

<table>
<tr><td colspan="2" rowspan="2"></td><td colspan="2">Денне відділення</td><td colspan="2">Заочне відділення</td></tr>
<tr><td>Вид роботи</td><td>Кількість балів</td><td>Вид роботи</td><td>Кількість балів</td></tr>
<tr><td rowspan="2">ЗМ 1</td><td rowspan="2">Т 1-5</td><td>Участь (відповіді) на семінарських заняттях</td><td>10</td><td rowspan="2">Участь (відповіді) на семінарських заняттях</td><td rowspan="2">3</td></tr>
<tr><td>Виконання МКР № 1</td><td>10</td></tr>
<tr><td rowspan="4">ЗМ 2</td><td rowspan="4">Т 6-8</td><td>Участь (відповіді) на семінарських заняттях</td><td>5</td><td rowspan="3">Участь (відповіді) на семінарських заняттях</td><td rowspan="3">2</td></tr>
<tr><td>Написання і захист реферату</td><td>25</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Виконання МКР № 2</td><td rowspan="2">10</td></tr>
<tr><td>Виконання контрольної роботи</td><td>55</td></tr>
<tr><td colspan="2">Підсумковий контроль</td><td>Залік</td><td>40</td><td>Залік</td><td>40</td></tr>
<tr><td colspan="2">Сума</td><td></td><td>100</td><td></td><td>100</td></tr>
</table>

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

1. Методичні рекомендації до вивчення дисципліни «Порівняльне право Європи»» для здобувачів вищої освіти.
2. Наповненість групи «Порівняльне право Європи» в месенджері «Viber» для дистанційного навчання електронним варіантом посібника «Порівняльне право Європи» та лекцій з навчальної дисципліни «Порівняльне право Європи».
3. Наочні засоби: слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint, зал судових засідань (ауд. 613).

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література:

1. Бехруз Х. Введение в сравнительное правоведение. – О. : Юрид. л-ра, 2002. – 323 с.
2. Бехруз Х. Сравнительное правоведение. – О. : Фенікс; М. : ТрансЛит, 2008. – 504 с.
3. Голяк Л.В., Мацко А.С., Тюріна О.В. Порівняльне правознавство. – К.: МАУП, 2004. – 200 с.

4. Дмитрієв А.І., Шепель А.О. Порівняльне правознавство / відп. редактор В.Н. Денисов. – К. : Юстиніан, 2003. – 184 с.
5. Оборотов І.Г. Порівняльне правознавство : навчальний посібник. – Миколаїв, 2011. – 228 с.
6. Порівняльне правознавство / за ред. В.Д. Ткаченка. – Х. : Право, 2003. – 274 с.
7. Порівняльне правознавство : підручник / за заг. ред. О.В. Петришина. – Х.: Право, 2011. – 272 с.
8. Правові системи сучасності : навч. пос. / за ред. Ю. С. Шемшученка. – К. : Юридична думка, 2012. – 492с.
9. Савчин М.В. Порівняльне правознавство: Загальна частина. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 288 с.
10. Харитонова О.І., Харитонов Є.О. Порівняльне право Європи: Основи порівняльного правознавства. Європейські традиції. – Х. : Одіссей, 2002. – 592 с.

Допоміжна література:

11. Барабаш О. Протестантизм у розвитку загального права Англії та США / О. Барабаш // Вісник Академії правових наук України : Збірник наукових праць. – 2012. – №3. – С.78-86.
12. Батлер В. Місце порівняльного права у навчальній програмі англо-американських юридичних шкіл / В. Батлер // Право України : Юридичний журнал / МінЮст України. – 2013. – №3-4. – С.280-283.
13. Бехруз Х. Актуализация понятийного аппарата сравнительного правоведения // Юридический вестник. – 2003. – № 3. – С. 104-109.
14. Бехруз Х. Доктрина як джерело права в основних правових системах сучасності // Актуальні проблеми держави і права: Зб.наук, праць. – О., 2001. – Вип. 11. – С 48-52.
15. Бехруз Х. К вопросу плюрализма теоретических концепций классификации постсоветских правовых систем // Держава і право: 36.наук, праць. Юридичні і політичні науки. – К-: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2003. – Вип. 20. – С 19-24.
16. Бехруз Х. Методологічний потенціал цивілізаційного підходу в порівняльному правознавстві / Х. Бехруз // Порівняльне правознавство : науково-практичний фаховий журнал. – 2012. – №1-2. – С.229-237.
17. Бехруз Х. Порівняльне правознавство: сучасні грані досліджень / Х. Бехруз // Право України : Юридичний журнал / МінЮст України. – 2013. – №3-4. – С.98-105
18. Варга Ч. Порівняння правових культур і правового мислення [22-31]/ Ч. Варга // Право України. – 2013. – №3-4. – С.22-31.
19. Вовк Д. Про зміст категорії "правова традиція" та її значення у порівняльно-правових дослідженнях / Д. Вовк // Право України : Юридичний журнал / МінЮст України. – 2013. – №3-4. – С.116-125.

20. Вовк Д. Про зміст категорії "правова традиція" та її значення у порівняльно-правових дослідженнях / Д.О. Вовк // Порівняльне правознавство. – 2013. – № 1-2 – С. 300–309.
21. Вовк Д. Релігійна традиція у праві: аспекти загальнотеоретичного розуміння / Д. Вовк // Вісник Академії правових наук України : Збірник наукових праць. – 2012. – №3. – С.44-53.
22. Вступ до теорії правових систем / за заг. ред. О.В.Зайчука, Н.М.Оніщенко. – К. : Юридична думка, 2006. – 432 с.
23. Дамирли М.А. Сравнительно-правовая наука в Украине: теоретико-методологические традиции (XIX – начало XX вв.). – О.: Фенікс, 2007. – 96с.
24. Дамірлі М. Методологія порівняльного правознавства: основні елементи і проблеми / М. Дамірлі // Право України. – 2014. – №4. – С.184-196.
25. Дамірлі М. Предметне поле порівняльного правознавства: комплексне бачення / М. Дамірлі // Порівняльне правознавство : науково-практичний фаховий журнал. – 2012. – №1-2. – С.78-89.
26. Дамірлі М. Природа і статус порівняльного правознавства : лекція / М. Дамірлі // Порівняльне правознавство : науково-практичний фаховий журнал. – 2012. – №1-2. – С.320-331.
27. Дамірлі М. Система порівняльного правознавства як комплексної науки / М.А. Дамірлі // Порівняльне правознавство. – 2013. – № 1-2 – С. 255–265.
28. Дмитрієв А. І., Шепель А. О. Порівняльне правознавство / Відп. ред. В. Н. Денисов. – К.: Юстиніан, 2003. – 184с.
29. Доржиев Ж. Методологічні настанови синергетики в порівняльно-правових дослідженнях. Можливості та межі використання / Ж. Доржиев // Порівняльне правознавство : науково-практичний фаховий журнал. – 2012. – №1-2. – С.243-250.
30. Егоров А.В. Правовая семья как объект сравнительного правоведения // Правоведение. – 2005. - № 2. – С. 155-161.
31. Желдибіна Т. Порівняльне правознавство і порівняльне державознавство: проблеми взаємодії та взаємозв'язку / Т. Желдибіна // Право України : Юридичний журнал / МінЮст України. – 2013. – №3-4. – С.106-115.
32. Задорожний Ю. А. Правова доктрина в країнах романо-германської та англо-американської правових сімей: порівняльний аналіз / Ю. А. Задорожний // Бюлетень Міністерства юстиції України : Офіційне видання. – 2012. – №10. – С.17-24.
33. Зіллер Ж. Політико-адміністративні системи країн ЄС. Порівняльний аналіз. – К.: Основи, 1996. – 420с.
34. Кісель В. Й. До питання про дуалізм приватного права / В. Й. Кісель // Південноукраїнський правничий часопис . - 2014. - № 2. - С. 60-63.
35. Кресін О. Виникнення та рання історія порівняльного правознавства / О. Кресін // Порівняльне правознавство : науково-практичний фаховий журнал. – 2012. – №1-2. – С.332-345.

36. Кресін О. Генеза порівняльного правознавства як навчальної дисципліни в німецьких університетах у першій половині XIX ст. / О. Кресін // Право України : Юридичний журнал / МінЮст України. – 2013. – №3-4. – С.136-153.
37. Кресін О. Порівняльне правознавство: досвід і проблеми викладання / О. Кресін // Право України : Юридичний журнал / МінЮст України. – 2013. – №1-2. – С.462-467.
38. Кресін О. Розвиток методології порівняльного правознавства: історичний аспект // Право України. – 2006. – № 2. – С. 128-130.
39. Кьотц Х. Старі та нові проблеми порівняльного права / Х. Кьотц // Порівняльне правознавство : науково-практичний фаховий журнал. – 2012. – №1-2. – С.90-103.
40. Лисенко О. Методи порівняльного правознавства / О. Лисенко // Порівняльне правознавство : науково-практичний фаховий журнал. – 2012. – №1-2. – С.182-188.
41. Майклз Р. Функціональний метод порівняльного права / Р. Майклз // Порівняльне правознавство : науково-практичний фаховий журнал. – 2012. – №1-2. – С.189 -228.
42. Максимов А.А. Прецедент как один из источников английского права // Государство и право. – 1995. – № 2. – С. 97-102.
43. Мартиненко П. Порівняльне правознавство: онтологічний статус / П. Мартиненко // Порівняльне правознавство : науково-практичний фаховий журнал. – 2012. – №1-2. – С.308-319.
44. Мірошниченко М. Методологічні передумови класифікації правової системи України // Право України. – 2003. – № 11. – С 33-37.
45. Настасяк І. Основи типологізації сучасних правових систем світу / І. Настасяк // Публічне право : науково-практичний юридичний журнал. – 2014. – №4. – С. 206 - 212.
46. Оніщенко Н.М. Правова система: проблеми теорії. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2002. – 352с.
47. Пархоменко Н. Взаємодія міжнародного, європейського та національного права: теоретичні засади / Н. Пархоменко // Право України. – 2014. – №5. – С.52-61.
48. Правові системи сучасності. Глобалізація. Демократизм. Розвиток. / В.С. Журавський, О.В. Зайчук, О.Л. Копиленко, Н.М. Оніщенко; За заг. ред. В.С. Журавського. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 296с.
49. Прилуцький С. Судова система Республіки Польща // Бюлетень міністерства юстиції України. – 2004. – № 6. С.53-64.
50. Рабель Э. Задачи и необходимость сравнительного правоведения. – Екатеринбург: Полиграфист, 2000. – 47с.
51. Садовская О.Н. Место правовых систем Италии и Украины среди правовых систем мира //Держава і право: 36. наук, праць. Юридичні і політичні науки / Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – К-, 2001. – Вип. 13. – С. 16-20.

52. Саидов А.Х. Сравнительное правоведение в начале XXI века: перспективы развития // Ежегодник сравнительного правоведения. – 2001. – С. 26-30.
53. Саїдов А. Порівняльне правознавство та закономірності розвитку права в умовах глобалізації / А. Саїдов // Порівняльне правознавство : науково-практичний фаховий журнал. – 2012. – №1-2. – С.161-170.
54. Ситар І. М. Критично-правові дослідження в процесі акультурації права / І. М. Ситар // Форум права . - 2014. - № 2. - С. 396–402.
55. Скакун О.Ф. Правова система України на правовій карті світу. – Х.: Еспада, 2004. – 96с.
56. Тихомиров А.Д. Юридическая компаративистика: философские, теоретические и методологические проблемы. – К.: Знання, 2005. – 334с.
57. Тихомиров О. Компаративний метод: постнекласична інтерпретація / О. Тихомиров //Право України. – 2014. – 4. – С.197-203.
58. Тихомиров О. Методологія юридичної компаративістики: проблеми філософського осмислення // Право України. – 2006. – № 2. – С. 32-34.
59. Тихомиров Ю. Динаміка об'єктів порівняльно-правового аналізу / Ю. Тихомиров // Порівняльне правознавство : науково-практичний фаховий журнал. – 2012. – №1-2. – С.104-114.
60. Халабуденко О. Порівняльне правознавство: функція, структура, конструкція / О. Халабуденко // Порівняльне правознавство : науково-практичний фаховий журнал. – 2012. – №1-2. – С.115-124.
61. Харитонов Є. Від осмислення рецепції римського права — до формування загальної теорії взаємодії правових систем / Є.Харитонов, О. Харитонова// Право України. – 2014. – №1. – С.274-297.
62. Харитонов Є. Методологічні проблеми визначення типології систем цивільного права окремих пострадянських держав / Є. Харитонов, О. Харитонова // Право України : Юридичний журнал / МінЮст України. – 2013. – №3-4. – С.183-196.
63. Хаустова М. Проблеми класифікації правових систем / М. Хаустова // Вісник Національної академії правових наук України . - 2014. - № 2. - С. 53-65.
64. Цахло М. Судова система ФРН // Юридичний журнал. – 2004. – № 9. С. 101-111.
65. Шемшученко Ю.С. Виміри порівняльного правознавства Ю.С. Шемшученко // Право України. – 2013. – №3-4. – С. 15-21.
66. Шишкін В.І. Судові системи країн світу: В 3 кн. – К.: Юрінком Інтер, 2001.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

Назва ресурсу або організації	Мова ресурсу	Електронна адреса

Веб-сайти наукових установ

Міжнародна асоціація юридичних наук (МАЮН)/ International Association of Legal Science	Англ., фр.	http://aisj-ials.org
Міжнародна академія порівняльного права / International Academy of Comparative law	Англ.	http://www.iuscomparatum.org
Центр європейського та порівняльного права	Укр.	http://clc.org.ua
Правові системи країн світу: дослідниціка группа JuriGlobe (Університет Оттави)	Рос., англ., фр., ісп., кит., араб.	http://www.juriglobe.ca
Американське товариство порівняльного права / American Society of Comparative Law	Англ.	http://www.comparativelaw.org
Британський інститут міжнародного і порівняльного права / The British Institute of International and Comparative Law	Англ.	http://www.biicl.org
Інститут інтелектуальної власності, конкурентного і податкового права імені Макса Планка / Max-Planck-Institut für Geistiges Eigentum, Wettbewerbs- und Steuerrecht / Max Planck Institute for Intellectual Property, Competition and Tax Law	Нім., англ.	http://www.ip.mpg.de
Австралійський інститут порівняння правових систем / Australian Institute of Comparative Legal Systems	Англ.	http://ausicl.com

Електронні журнали

Американський журнал порівняльного права / American Journal of Comparative Law	Англ.	http://comparativelaw.metapress.com
Азіатський журнал порівняльного права / Asian Journal of Comparative Law	Англ.	http://www.bepress.com/asjcl
Електронний журнал порівняльного права / Electronic Journal of Comparative Law	Англ.	http://www.ejcl.org